

Infektioiden torjunta avovastaanotolla – miksi ja miten?

10.9.2025

Hygieniahoitaja Tarja Niemi

Infektioiden torjunnan tavoitteet

Asiakkaiden ja
hoitohenkilökunnan
turvallisuuden lisääminen

Hoitoon liittyvien
infektioiden vähentäminen

Ehkäisytoimenpiteiden
suorittaminen tehokkaasti
ja taloudellisesti

Lakeja ohjeiden takana ovat mm.

- Hoitoon liittyvien infektioiden ehkäiseminen, Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227
- Potilaan oikeus laadultaan hyvään hoitoon (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 3§)
- Työntekijän oikeus tehdä työtään turvallisesti (Työturvallisuuslaki 8§)
- Työnantajan velvollisuus on osoittaa työntekijälle asianmukaiset välineet ja suojaimet (Työturvallisuuslaki 2 luku, 8§)
- Työntekijällä on vastuu ja velvollisuus käyttää oikein annettuja välineitä ja suojaimia (Työturvallisuuslaki 4 luku, 20§)

Yhteistyö on voimaa

- Infektioiden torjunta on tärkeää, **kaikkien yhteinen asia**, osa jokapäiväistä rutiinia, ei vapaaehtoista
- Infektioiden torjuntaa toteutetaan esihenkilölähtöisesti motivoimalla ja kannustamalla henkilöstöä
- Hygieniayhdyshenkilön rooli

Hygieniayhdys henkilön rooli

- Toimii esihenkilön valtuuttamana infektioiden torjuntatyössä
- Osallistuu infektioiden torjunnan koulutuksiin ja tuo sieltä tiedon yksikköön
- Kertoo yksikön palaverissa infektioiden torjuntaan liittyvistä ajankohtaisista asioista ja kertoo infektioiden torjunnan käytäntöjä tarpeen mukaan
- Perehdyttää uusia työntekijöitä
- Arvioi ja ohjaa infektioturvallista toimintaa (esim. käsihygienia, suojainten käyttö) ja välineiden huollon toteutumista

[Tietoa hygieniayhdys henkilöille - pirha.fi](https://pirha.fi)

Hyvä käsihygienia – MIKSI?

- Kädet tärkein työväline
- Paras yksittäinen keino torjua mikrobien leviämistä ja ehkäistä potilaan/asiakkaan infektioita
- Hyvä käsihygienia vähentää kustannuksia ja lisää terveyttä
- Edistää potilas- ja työturvallisuutta

*Laadukkaan
hoitotyön
perusta*

Hyvän käsihygienian edellytykset:

- Käsien kunnosta huolehtiminen
- Lyhyet kynnet
- Ei geeli- tai rakennekynsiä
- Koruttomat kädet
- Ei kelloja tai aktiivisuusrannekkeita
- Lyhyet hihat
- Käsien pesu vedellä ja saippualla
- Käsien desinfektio käsihuuhteella

Käsien katsastuslomake on työkalu käsihygienian seurantaan

Pirkanmaan
hyvinvointialue

2 (2)

Käsien katsastuslomake

Päivämäärä:

Ammatti	Pitkät hihat	Käsikorut	Rakenne- kynnet	Kynsi- lakka	Pitkät kynnet	Muu käsihygienian este, mikä?	muut huomiot

Pirkanmaan hyvinvointialue | PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi | pirha.fi

Käsien hyvä hoito

- Terve iho antaa hyvän suojan taudinaiheuttajia vastaan
- Käsihuuhteen sisältämä glyseroli hoitaa ihoa
- Ihorikot pitää hoitaa kuntoon, tarvittaessa yhteys työterveyteen
- Käsihuuhteita on erilaisia, kokeile mikä sopii
- Jos käsien iho kuivuu käsihuuhteen käytöstä huolimatta, rasvaa kädet säännöllisesti perusvoiteella. Perusvoiteen käyttö ei heikennä käsihuuhteen tehoa

Käytä käsihuuhdetta esimerkiksi näissä tilanteissa

- vastaanottohuoneeseen mennessäsi ja sieltä lähtiessäsi
- ennen ja jälkeen potilaan/asiakkaan koskemisen
- ennen suojainten pukemista ja niiden riisumisen jälkeen
- ennen puhtaisiin hoito- ja tutkimusvälineisiin koskemista
- ennen hoitotoimenpidettä ja sen jälkeen
- siirtyessäsi puhtaampaan työvaiheeseen
- ennen huoltotilaan tai varastoon menoa ja lähtiessä

HUOMIOI, ETTEI
SINUN TOIMIESI
KAUTTA MIKROBIT
SIIRRY
SEURAAVAAN
PAIKKAAN!

Laita käsihuuhdetta näin

OIKEA ANNOS:
VÄHINTÄÄN
2
PAINALLUSTA

Ota käsihuuhdetta vähintään kaksi painallusta (3-5 ml)

1. Levitä käsihuuhde kaikkialle käsiin

2. Pyöritä sormenpäitä kämmenessä niin, että sormenpäät kastuvat molemmin puolin

3. Hiero molemmat peukalot pyörivin liikkein

- Kädet ovat vielä kosteat 15 sekunnin hieronnan jälkeen, voit kuitenkin aloittaa työskentelyn.
- Hiero kädet kuiviksi, jos puet suojakäsineet tai työtehtävä edellyttää kuivia käsiä.

Kolmen kohdan käsidesinfektio (video)

Pese kädet seuraavissa tilanteissa

- Kädet ovat näkyvästi likaiset
- Epäilet käsiin tulleen likaa tai eritteitä
- Käyt WC:ssä
- Ennen ruokailua
- Tulet töihin ja lähdet töistä
- Hoidat potilasta tai asiakasta, jolla on ripuli-oksennustaudin oireita tai syyhy

Käsien peseminen + txt

Tehdaspuhtaat suojakäsineet

- Suojaavat työntekijän käsiä likaantumiselta, eritteiltä ja kemikaaleilta
- Vähentää tartunnan riskiä potilaiden/asiakkaiden ja henkilökunnan välillä
- Ovat kertakäyttöiset
- Ovat asiakas/potilaskohtaiset ja tehtäväkohtaiset
- Ei käytetä kaksia päällekkäin

Suojakäsineiden käyttö ei korvaa käsien desinfioimista

Tehdaspuhtaiden suojakäsineiden käyttö

- Desinfioi kädet ennen suojakäsineiden pukemista ja riisumisen jälkeen.
- Pue suojakäsineet laatikosta juuri ennen työtehtävää ja riisu ne heti sen jälkeen.
- Vaihda käsineet, kun siirryt työtehtävässä puhtaampaan vaiheeseen tai kosket epähuomiossa pintoihin.
- Älä koske kesken hoitotoimen muita kohteita, likaisilla suojakäsineillä siirrät mikrobeja sinne mihin ne eivät kuulu.
- Desinfioi kädet käsineiden riisumisen jälkeen.

[Video tehdaspuhtaiden suojakäsineiden pukemisesta ja riisumisesta](#)

Pidä suojäkäsineet puhtaana

- Säilytä suojäkäsineelaatikot niille tarkoitetuissa seinätelineissä
- Pidä suojäkäsineelaatikot paikassa, jossa niihin ei tule roiskeita ja potilaat/asiakkaat eivät pääse koskemaan niihin
- Älä laita pudonneita käsineitä takaisin laatikkoon

Käytä suojakäsineitä, kun

kosket verta tai muita eritteitä

käsittelet likaisia välineitä ja pintoja

kosket potilaan/asiakkaan limakalvoja, haavoja, ihorikkoja, kainaloita tai genitaalialuetta

kosket katetreja tai dreenejä

otat tai käsittelet näytteitä

laitat perifeerisen iv-kanyylin

käsittelet desinfektioaineita

Älä käytä suojakäsineitä, kun

käytät tietokonetta tai puhelinta

haet puhtaita välineitä kaapista tai varastosta

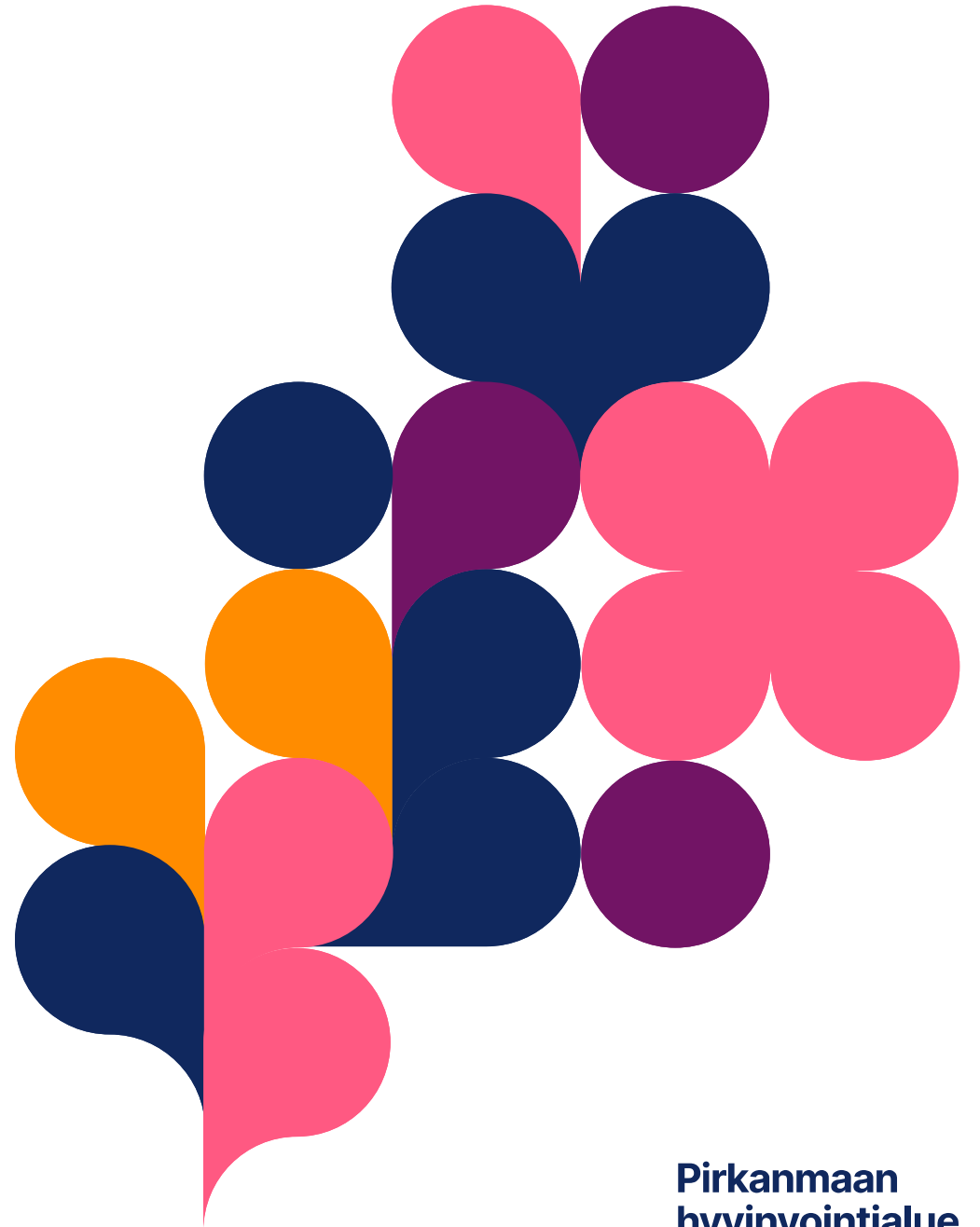
otat puhtaita välineitä huuhtelu-
desinfektiolaitteesta

kosket puhdasta, ehjää ihoa, avustat
pukeutumisessa

avustat asiakasta siirtymisessä

Infektioturvalliset toimintatavat

Avovastaanottojen tilat

Tiloissa, joissa hoidetaan asiakkaita, pinnat pidetään mahdollisimman tyhjinä. Mitä helpompi on siivota → sitä puhtaampaa on → mikrobeja on vähemmän. Esimerkiksi haavanhoitotilassa pintojen puhtaus on erittäin tärkeää

- Kaappien ja laatikoiden sisältö tulee säännöllisesti tarkistaa vanhenevien tuotteiden osalta
- Vastaanottohuoneista ja muista tiloista poistetaan tarpeettomat tavarat ja tuotteet
- Huonekalujen hankinnassa huomioidaan puhdistettavuus, pintojen tulisi olla pyyhittävät. Poista käytöstä huonekalut, joiden pinta on rikki tai niitä ei pysty puhdistamaan

Asiakkaiden käyntien välinen vastaanottotilan puhdistaminen kuuluu kaikille

- Poista roskat, myös tutkimuspöydän paperit ja desinfioi kädet
- Poista tarvittaessa eritetahrat
- Pyyhi asiakkaaseen kosketuksissa olleet pinnat yleispuhdistusaineella tai pesevällä desinfektioaineella. Pesevää desinfektioainetta käytetään, jos asiakas on hoidettu pisara- tai kosketusvarotoimin. Pyyhi tarvittaessa myös roiske-etäisyydellä olevat pinnat, esimerkiksi voimakkaasti yskineen asiakkaan jälkeen. Pintojen pyyhintään soveltuvat esimerkiksi pesevät desinfektiopyyhkeet.

Tilojen tulee olla puhtaat

- Sairaala- tai laitoshuoltajan tekemän välisiivouksen tarve arvioidaan toimintakohtaisesti.
- Välisiivous tarvitaan, jos huoneessa on runsaasti eriteroiskeita.
- Myös hyvää hygieniatasoa vaativien toimenpiteiden yhteydessä välisiivousten tekeminen voi olla tarpeen.

Välineiden ja tarvikkeiden tulee olla puhtaita

- Säilytä vastaanottohuoneen hoitotarvikkeet ja välineet suljetuissa kaapeissa ja laatikoissa, joissa säilytetään vain puhtaita tuotteita
- Ota esille kerralla vain ne tarvikkeet ja välineet, joita tarvitset vastaanotolla olevan asiakkaan hoidossa.
- Kerää tarvitsemasi välineet desinfioiduin käsin puhtaalle tasolle.
- Jos joudut hakemaan välineitä kaapista kesken asiakkaan hoidon, desinfioi kädet, jotta et kontaminoi kaapissa olevia puhtaita välineitä asiakkaan mikrobeilla.

Monikäyttöiset välineet 1/2

- Puhdista, desinfioi tai steriloi monikäyttöiset välineet jokaisen asiakaskontaktin jälkeen.
- Stetoskoopit, verenpainemittarit, ultraäänilaitteet ja muut pienvälineet voi tavallisesti desinfioida pyyhkimällä ne pesevällä desinfektioaineella.
- Imulaitteen keräyspullo desinfioidaan päivittäin huuhteludesinfektiolaitteessa, jos ei käytetä kertakäyttöisiä imupusseja. Jos laitetta ei ole saatavilla, tee upotusdesinfektio.

Monikäyttöiset välineet 2/2

- Vie huuhteludesinfektiolaitteessa desinfioitavat välineet käytön jälkeen suoraan laitteeseen, jotta lika ei kuivu niiden pinnalle.
- Jos huuhteludesinfektiolaitetta ei ole saatavilla ja välineet joutuvat odottamaan kuljetusta, käytä tarvittaessa instrumenttigeeliä, jotta lika ei kuivu.
- Säilytä likaiset välineet kannellisessa laatikossa.

Desinfektioaineet

- Perehdy yksikössäsi käytössä oleviin desinfektioaineisiin ja jaa tietoa käytössä olevista desinfektioaineista.
- [Hyvinvointialueella käytettävät desinfektioaineet - pirha.fi](https://pirha.fi/hyvinvointialueella-kaytettavat-desinfektioaineet)
 - Käsien desinfektio
 - Ihon desinfektio
 - Hoitovälineiden ja pintojen desinfektio pyyhkimällä

Kaksivaiheinen eritetahradesinfektio

Poista eritetahrat välittömästi.

Eritetahrojen poistoon tarvittavat välineet:

- Kertakäyttöiset suojakäsineet
- Käsihuuhde
- Kertakäyttöiset siivouspyyhkeet
- Jätepussit
- Eritetahra-alueen desinfektioon soveltuva desinfektioaine:
 - Erisan Oxy+ 2 % -käyttöliuos,
 - Oxivir Plus Spray 3,5% desinfektiovaaho tai
 - Oxivir Plus 3,5 % -käyttöliuos

1. Desinfioi kädet ja pue suojakäsineet.

2. Pyyhi tai imeytä erite kertakäyttöpyyhkeeseen ja laita pyyhe jätteisiin.

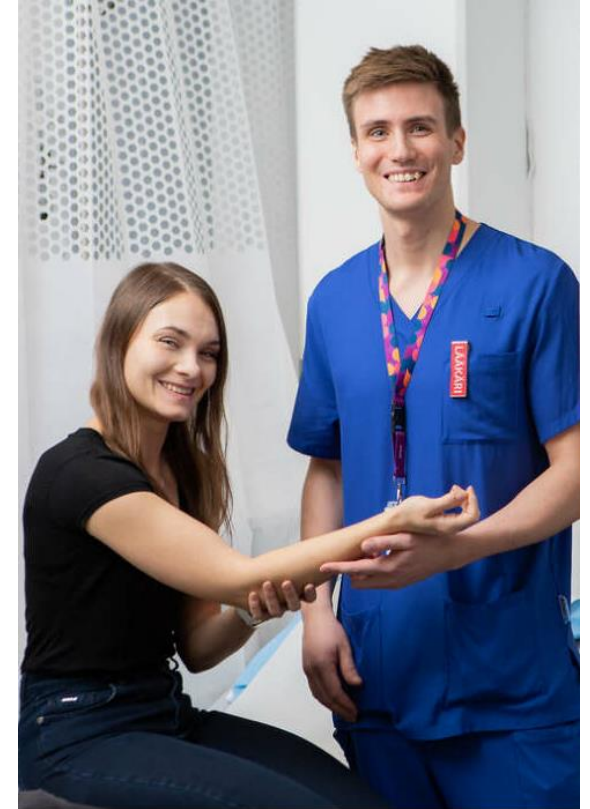
3. Suihkuta tai kaada eritetahroille soveltuvaa desinfektioainetta tahra-alueen päälle ja pyyhi kertakäyttöpyyhkeellä kuivaksi. Laita pyyhe jätteisiin.

4. Riisu suojakäsineet jätteisiin ja desinfioi kädet.

Käytä työasua töissä 1/3

- Jos työnantaja tarjoaa työasun, sitä käytetään. Työasun on peitettävä alla olevat omat vaatteet
- Työasun on oltava lyhythihainen, jotta käsihygienia voi toteutua
- Lyhythihaista vilutakkia voi käyttää hoitotilanteissa. Tällöin se on osa työasua ja se vaihdetaan samalla kuin muukin työasu. Pitkähihaista vilutakkia ei saa käyttää hoitotilanteissa
- Työasun vaihdon tarve arvioidaan kussakin työtehtävässä yksikkökohtaisesti. Työasu vaihdetaan kuitenkin heti, jos se likaantuu

Käytä työasua töissä 2/3

- Mikäli työnantaja ei tarjoa työasua ja pesulapalvelua, työssä käytetyt vaatteet pestään ensisijaisesti työyksikössä henkilökunnan vaatteille tarkoitettussa pesukoneessa
- Vaatteet pestään vähintään 60 asteen lämpötilassa tai käytetään desinfioivaa pesuainetta
- Puhtaat vaatteet säilytetään työpaikalla
- Mikäli vaatteita ei ole mahdollista pestä työpaikalla, ne tulee pestä kotonakin vähintään 60 asteen lämpötilassa
- Vaatteet vaihdetaan työpäivän loppuessa ennen kotiinlähtöä, jotta mikrobeja ei kulje kotiin vaatteiden mukana

Käytä työasua töissä 3/3

Työjalkineet ja sukat

- Työjalkineiden tulee olla helposti puhdistettavat
- Huolehdi säännöllisesti työjalkineiden puhtaudesta
- Desinfioi eritetahrat jalkineista heti
- Käytä työjalkineissa sukkia
- Pese sukat vähintään +60 °C:ssa

Päähine tai huivi

- Jos käytät päähinettä tai huivia, pese se päivittäin ja aina likaantuesssa
- Jos työnantaja tarjoaa huivin, käytä sitä

Infektioiden torjunta terveydenhuollon hoitohenkilöstölle

[Pirha Moodle - intra.pirha.fi](https://intra.pirha.fi)

Pirhan infektio-ohjeet

[Infektio-ohjeet ja tiedotteet - intra.pirha.fi](https://intra.pirha.fi)

[Hygieniahoitajien yhteystiedot - pirha.fi](https://pirha.fi)